

Múzeumi hónap

Középpontban a műtárgyvédelem

Tizenkilencdszáz rendezik meg az idén hazánkban októberben a múzeumi és műemléki hónapot. A mostani program vezérgondolata a műtárgyvédelem, mely tulajdonképpen magában foglalja a múzeumi munka szinte minden szektorát és mozzanatát. A műtárgyvédelem jegyében nyílik meg a Magyar Nemzeti Galéria nagyszabású bemutatója, melynek címe *Műszak kertje közelről*.

Az országos megnyitót október 3-án lesz Saigótarjában. Aznap kezdődik a Csongrád megyei, illetve a szegedi program is. Pénteken délután 5 órakor a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában dr. Müller Józsefné, a megyei tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője nyitja meg a Magyar Nemzeti Galéria anyagából válogatott *Száz év magyar eseményei* című kiállítását.

A hagyományokhoz híven a szegedi Móra Ferenc Múzeum a múzeumi hónapot tematikus hetekre osztotta. Először a természettudományoknak szentelnek programokat: előadásokat, filmvetítéseket, gyermekkirándulásokat, s megnyílik a látogatók előtt a természettudományoknak otthont adó raktár is. *Történelmi héttel* folytatódik a program. A rendezvények között szerepel a megyei néprajzi, nyelvújrási és történelmi pályázat értékelése, valamint két érdeklődésre számot tartó előadás. A néprajzi héten megismerkedhetünk az érdeklődők a szennai falumúzeummal, láthatják

néptánccsoportok folklorizációját és fotókiállításokon tekinthetik meg Csongrád megye népi emlékeit. *Régészeti héttel* zárul a program: a régészeti, etnográfiai, etnológiai és régészeti csoportok munkatársainak immár hagyományosan tudományos ülésszakát, s összefoglalják az elmúlt évi Csongrád megyei régészeti ásatások eredményeit is.

Az októberi múzeumi matiné sorában két gyermekfoglalkozás lesz, az egyiket a festeni, rajzolni szerető gyerekeket várják, a másikon a biológiát kedvelők a színesedő természettel barátkozhatnak. *A Hangszerek és együttesek* sorozatban ezúttal a Bartók Béla Művelődési Központ Kisopera társulata ad múzeumi koncertet.

Az elmúlt évi múzeumi hónap ajándéka volt az üzemek, szocialista brigádok, KISZ-alapszervezetek számára szervezett megyei múzeumi kirándulások. Az idén felújítják a sikeres sorozatot. *Őt útvonal* között választhatnak az érdeklődő kollektívák. *Egyes útvonal:* Szeged, Móra Ferenc Múzeum—dorozsmai szőlőmalom—Fehér-tó—Opusztaszer, Nemzeti Történelmi Emlékpark—Szeged. *Második útvonal:* Szeged—kopáncsi tanyamúzeum—Hódmezővásárhely, Tornyai Múzeum—csucsi fazekasház—szegvári tanyamúzeum—Szeged. *Harmadik útvonal:* Szeged—Makó, Esperit-émlékház—Hódmezővásárhely, Tornyai Múzeum—kopáncsi tanyamúzeum—Szeged. *Negyedik útvonal:* Szeged—

kopáncsi tanyamúzeum—szegvári tanyamúzeum—Szentcsanak, Kosztai Múzeum—Csongrád—Opusztaszer, Nemzeti Történelmi Emlékpark—Szeged, *Ötödik útvonal:* Szeged—kopáncsi tanyamúzeum—Hódmezővásárhely, Tornyai Múzeum—Mártély—Szeged.

A múzeumi hónap egyik legérdekesebb művészeti rendezvénye a XXVII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Az országos seregszemlét Hódmezővásárhelyen, a Tornyai János Múzeumban, október 5-én déli 12 órakor nyitja meg dr. Siklós János, a Népszava főszerkesztője. A hagyományokhoz híven ugyanaznap délután 5 órakor a város művészei kollektív kiállítását rendeznek, ezúttal az Állatorvostudományi Egylet és Vándorintézményi Tangazdaságában.

A szentesi rendezvény-sorozatból kiemelésre érdemes az a kiállítás, mely a Dózsicsalád kádarmesterségét mutatja be. A makói program október 1-én kezdődik, amikor megnyílik az Esperit-házban a József Attila emlékezete című grafikai tárlat. Ezenkívül még két grafikai bemutatót rendeznek októberben. A városi kiállító teremben Szőnyi István részleteit, a József Attila könyvtárban Bikácsi Daniella és Kovács Tamás rajzeit mutatják be. Több előadás mellett Makó ad otthont a megyei honismereti konferenciának. *Csongrádon* a múzeum képzőművészeti gyűjteményének legszebb darabjaiból látható kiállítás.

Emlékezés Bethlen Gáborra

Ez év őszen ünnepeljük Bethlen Gábor erdélyi fejedelem választott magyar király születésének 400. évfordulóját. A hazafias Népfőnix Bethlen Gábor-emlékbizottsága véglegesítette a jubileumi rendezvények programját.

Az eseménysorozat október 7-én délelőtt Bethlen Gábor szobrának megkoszorúzásával kezdődik. A Bethlen Gábor-emlékbizottság, valamint az országos rendezvények házigazdájának képviselői — Debrecen és Hódmezővásárhely küldöttei — helyezik el a megemlékezés virágait. Ugyanezen a napon megnyílik a Bethlen korát és életművét bemutató kiállítás *Budapest*-en, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum várbeli épületében.

Október 8-án és 9-én nemzetközi tudományos konferenciát rendeznek Debrecenben. Napirendje két fő referátum köré csoportosul. Az egyik Bethlen Gábor és állama, a másik Bethlen és az európai művelődés címmel hangzik el.

Október 10-én Hódmezővásárhelyen tudományos ülésszakot tartanak Bethlen Gábor az irodalomban és a művészetben címmel. Felavatják Bethlen Gábor mell-szobrát — Pátzay Pál utolsó alkotását — a Bethlen Gábor Gimnázium aulájában.

A televízió és a rádió is ünneplő műsorokat sugároz az évforduló alkalmából.

Október 7-én este 20.50 órakor Bethlen Gábor nyomában című színes dokumentumfilmet vetítik a televízió 1-es csatornáján. A 2. csatornán október 16-án jeles magyar tudósok részvételével kerekasztal-beszélgetést rendeznek a nagy fejedelem mai történelmi értékeléséről. A rádió a helyszínen rögzíti a hódmezővásárhelyi irodalmi műsort, s felvételről később sugározza.

KPVDSZ kulturális napok

Huszdik alkalommal rendez kulturális napokat a Kereskedelmi, Pénzügyi és Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezetének Csongrád megyei bizottsága. A ma, szerdán kezdődő eseménysorozat egész hónapban tart, s változatos programokkal várja az érdeklődőket. Irodalmi rendezvények, múzeum- és tárlatlátogatások, ismeretterjesztő előadások, anekdoták, vetélkedők — felsorolni is igen hosszadalmas lenne az egész megítélés behálózó programokat. Csak ízeletként néhány: ma, szerdán délután 4 órakor a ZÖLDERT Vállalat szakszervezetei bizottsága fotókiállítását rendez a Horváth Mihály utcai színház kultúrtermében, a Szegedi ÉLİKER pedig 35 év — 35 könyv címmel rendez irodalmi vetélkedőt. Október 6-án *Moldova György A szent tén* című könyvéről tartanak a Szegedi Beruházási Bankban (az író egyébként október 22-én délután 3 órai kezdettel a Csongrád megyei Vendéglátó Vállalathoz látogat). *Tóth Bélával* október 13-án találkozhatnak olvasói a Hungáriában. Október 27-én, Tisza-szállóban, *Ki tud többet az üzemi demokráciáról?* címmel rendeznek megyei vetélkedőt a szakszervezeti bizalmiaknak.

Húszer ismeretterjesztő előadás várja a résztvevőket: a témák külpolitikai kérdésektől családi jogi és szociálpolitikai problémákra át egészen a csillagászatig terjednek. *Kézimunka*, *fotó*, *könyv*, *hobbikiállítások*, *tárlatok* például a pénz történetéről, a Magyar Tanácskörtársaság művészeteiről, az 1945—49. közötti időszak politikai praktikáiról és az olimpiai történetéről — színtén a kulturális napok kínálata. Október 4-én a tápiéi népi együttes, 7-én a Szegedi Kisopera lép fel a Komplett Ruházati Vállalat hódmezővásárhelyi, illetve makói részlegénél, a Vidáni pedig október 14-én Szeged sportjáról beszélgetnek. A KPVDSZ kulturális napjai idején Budapestre, Pécsre és Észak-Magyarországra szerveznek közös kirándulásokat.

A kutatók munkáját nem nélkülözheti a mezőgazdaság. A fejlődés, a továbbélés előfeltétele, hogy az intézetekben, kutatóállomásokon végzett kísérletek eredményeit a termelő munkában is használják. Erre a folyamatra a XII. pártkongresszus állásfoglalása is készített a szakembereket. Az utóbbi időben sok értékes tanácskozást tartottak. Ezeket a kutatók és a gazdaságok képviselői véleményét cseréltek. Ilyen összefogás volt tegnap, kedden Szegeden, a Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Központjában is, ahol a kertészeti növények szaporításáról tartottak tanácskozást.

Az eddigi gyakorlat, hogy a csemetéket faiskolákban nevelik. Sok velük a gond,

dául a pénz történetéről, a Magyar Tanácskörtársaság művészeteiről, az 1945—49. közötti időszak politikai praktikáiról és az olimpiai történetéről — színtén a kulturális napok kínálata. Október 4-én a tápiéi népi együttes, 7-én a Szegedi Kisopera lép fel a Komplett Ruházati Vállalat hódmezővásárhelyi, illetve makói részlegénél, a Vidáni pedig október 14-én Szeged sportjáról beszélgetnek. A KPVDSZ kulturális napjai idején Budapestre, Pécsre és Észak-Magyarországra szerveznek közös kirándulásokat.

Csemeték — lombikban

A kutatók munkáját nem nélkülözheti a mezőgazdaság. A fejlődés, a továbbélés előfeltétele, hogy az intézetekben, kutatóállomásokon végzett kísérletek eredményeit a termelő munkában is használják. Erre a folyamatra a XII. pártkongresszus állásfoglalása is készített a szakembereket. Az utóbbi időben sok értékes tanácskozást tartottak. Ezeket a kutatók és a gazdaságok képviselői véleményét cseréltek. Ilyen összefogás volt tegnap, kedden Szegeden, a Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Központjában is, ahol a kertészeti növények szaporításáról tartottak tanácskozást.

Az eddigi gyakorlat, hogy a csemetéket faiskolákban nevelik. Sok velük a gond,

Megyehatár, sorompók nélkül

A zöldséget válogatni kell

2. Azt mondtuk tegnap, zöldséget és gyümölcsöt tud termelni, mint amennyit a megyebeli meg tudnak enni. A főszeleg egy része konzervgyárakba megy, és üvegbe vagy dobozba zárva jut el az ország más részeibe, illetve a kereskedelem viszi el oda, ahol nem terem annyi. Beleértve külföldet is. Említettünk tegnap, meglévő és földoltott sorompókat is, nézzünk meg egyet ma is.

A kereskedő mindig a lehető legjobb portékát akarja megvenni, mert azt tudja legkönnyebben és legtöbb pénzért eladni. Van ugyan egy kiugró a logikai sorból. Ebből az egyszerű képletből levezetve nem lehet megérteni, hogyan fordulhat elő nyár közepén, hogy hétrétfonnnyadt, félig rohadat zöldségyökeret vagy bármi mást is árultak boltjaikban, éppen annyi pénzért, mintha az a legeslegjobb lett volna. Hánykolódik ilyenkor az indulat a mindig kedvesnek mondott vásárlóban, és csöppet se vizsgálja az a tudat, hogy a félig rohadat zöldség maga elé rak sorompót, és nem mehet ki a megyéből, mert máshol nem veszi meg senki. Azért nem vizsgálja meg, mert rögtön átlátja, hogy annyival is több marad nekünk a rosszából. Pedig a mi megyénk világszólón jó zöldséget és gyümölcsöt tud termelni. Akkor ellentmondás ez, szemrebbetés nélkül beállunk magunk is a háborgók közé, ha szembetaláljuk vele magunkat a boltban.

Kényes portéka a zöldség is, a gyümölcs is. Akár tojást raknak, amikor szedik, olyan finoman kell bánni vele, és vigyázni rá egészen addig, amíg a végső kosarába nem jut. A kisgazdaságokban viszonylag egyszerű a dolog. Ott egyszerűen megszokták, hogy minden kényes portékát nagyon meg kell dolgozni, másrészt megtanulták, hogy a legszébb barack se ér egy fillért se, ha gondatlanul kezelik. Nyáron már hallottuk a kereskedelem panaszát, hogy a szövetkezetek szívesebben adják — vagy adnak! — át válogatás nélkül az öszibarackot, más termékénél pedig szinte föl se merülhet a kívánság, hogy válogassák és osztályozzák.

Megkérdeztünk néhány termelőt, azt mondják, nem győzik. Nincs munkaerő, örülnek, ha leszedni tudják. Szerintük az lenne a jó, ha a kereskedelem válogatna. A főlvasárlók is azt mondják, ok se győzik, ná-

lyuk is kevés a munkaerő, akkor is boldogok lennének, ha a szépen osztályozott árut mindig úgy tudnák kezelni raktáraikban, ahogy kell. Csak azt nem tudták megmondani egyik helyen se, mennyi megy veszendőbe évről évre, hónapról hónapra csak azért, mert sem ott, sem itt nem válogatnak rendesen, vagy sehogy. Azt sem tudjuk kiszámítani, mennyi pénz jönne be, ha nem romlana annyi, illetve mennyi romlandónak az árát kalkulálják bele abba, ami még nem romlott meg.

Hirtelen lendültünk át a munkaerőt bőven adó megye státusából a munkaerő hiányával küszködő megye állapotába. Annyian ügyekeztek a mezőgazdaságtól a lehető legmesszebbre, alig győzték munkát adni nekik a gyárak. Ne legyen ebből szemrehányás, mert az ipar valójában ki volt éhezve erre a munkaerőre. A mezőnövények pótolják az emberek erejét. Ebből se legyen panasz, mert így lett mezőgazdaságunk igen rövid idő alatt sok vonatkozásban világszínvonalon termelővé. Ha a gép beleáll a makói határban a hagyományok sarkába, olyan gyorsan dolgozik, hogy a hajdani hagyományos szemmel se tudták követni. Ezt teszi a krumplizó gép is, a paradicsomkombajn is, és ki tudná öszeszámolni, hány olyan gépünk van forgalomban, ami csak önti, csak önti a portékát. Hiába csinálnak egyik-másik gépbe emberi ujjakat utánozó szerkezeteket, ütők is, törők is azok a kényes portékát. Ha pedig együtt marad a törődöttel az ép, igen hamar átragad rá is a romlás.

Magyarzatunk tehát van, kitéhetünk a pontot a mondat végére, és elmelegünk haza. Értsék meg a kedves fogyasztó, ezért gusztagóstan gyakran a zöldség a pulton vagy a láda fenekében. De ne fenyáskodjon sokat, mert ezek a gondok holnap is gondok lesznek.

Ne engedjük teleszórni a fejünket mindennel, mert nem mind igaz, ami annak látszik. Tagadni nem lehet, megesápadt a munkaerő, de végül észre azt is, hogy ott se válogatnak, ahol még lenne rá ember. *Bezulttunk a nagy termés a raktárakba, és valami majd csak lesz belőle.* Többször nagyobb a kár, mintha nem is termelték volna.

Eszembe-eszembe jut, a kiegészítő üzemágak szervezőség idején hányszor, de hányszor ajánlották, ne hordócsinálókat, hegesztő-

ket, marókat és „herkentyűgyártókat” foglalkoztassanak, előkészítőket, válogatókat hozzanak létre inkább. Nem hallgattak akkor a jó szóra, mondhatnánk most, és akár nád-pálcát is suhogtathatnánk. Kár az erőszakért, mert nem az akaratom nem akarom játék döntötte el, mit csináltak és mit nem csináltak a termelőszoletkezetek, és nem az dönti el ma se. *Az orvossgót gazdasági érdeklőségnek mondják.*

Nem győzte földolgozni a konzervgyár a paradicsomot, rövid idő alatt három olyan paszirozó csodagép-sort helyeztek üzembe termelőszoletkezetekben, hogy elámul rajta, aki látja. Kevés a kéz arra, hogy megfelezzék az öszibarackot? Olyan gép van Mórhalmon, technikai érdekességekre fogékony elme reggeltől estig bámulhatná: hetvenhátszáz megforgatja a barackot, hogy ott vágassa el, ahol kell. Csak egy lépés innen az a gondolat, hasonló finomságú válogatógépek is létezhettek a világon, vagy ha nincsen, termékeny észben soha nem voltunk szégyények, csináljunk mi. Anynyira magából való a gondolat, hogy régesrégen ezbe jutott másnak is. Csak így fordulhatott elő — bocsánatot kérek a bukfenccért —, hogy pár évvel ezelőtt azért nem indulhatott el valahol a hagymaválogató gép, mert tavasztól őszig nem szereztek be hozzá — hivatalosan: nem érkezett be — azt az egy szem foga gaskereket, amelyet élelmes turista kis táskájában is behozhatott volna. Fordíthatunk is a dologon: *minek vegyen egy szövetkezet drága gépet, ha nem éri meg neki?* Ha nem kap annyival többet a válogatott és tisztított zöldséget, amennyit értéket belefűt? Főlelptek a paprikaszárítók sorban, mert megére. Hallgatom a rádiót, az egyik szövetkezet elnöke mondja, nem hajlandók még egy építeni, mert az már nem éri meg. Tőle hallottam, a krumpit is hajlandók lennének megszertgályozni, ha kifizetődné.

Azt hiszem, itt kell megállnunk, és egy egészséges gondolkodnunk, mert a sorompó motorja és fékje itt van. Régi vita tárgya — szakmai kifejezéssel —, hogy a nyereség a végtermékben van. *Magyarra fordítva: nem az kapja a több pénzt, aki többet dolgozik vele, hanem az, aki jobban eladja.* Ki kéne próbálni egyszer, hányféle ötlettel állna elő sok ember, ha azt látná, hogy megéri.

Azért érdemes ebbe jobban bele gondolni, mert egyre többször mondjuk, az élelmiszer a mi fontos iparunk. Sokkal többet el tudnánk adni belőle, ha védnénk és gusztagósan csomagolni tudnánk. Egy jó csomagoló több hasznot hozhatna, mint eladhatatlan termék gyártó tíz vállalat. Lehet, hogy egyszerű pénzbedobással, vagy a bedobott pénz csurgójának áttemelésével mindig pénzre lehetne tenni azt, amit kemény forintokért termel a mezőgazdaság.

Horváth Dezső

Vöröskeresztes regionális konferencia

A mintegy 250 millió taggal immár több mint egy évszázada működő nemzetközi vöröskeresztes mozgalmakban a legeredményesebben tevékenykedő nemzeti vöröskeresztes társaságok az európaiak. E nemzeti társaságok — közöttük a 13 ezer alapszervezetében több mint egymillió aktivistát tömörítő Magyar Vöröskereszt — nemzetközi kapcsolatainak gyarapítását, együttműködésének további bővítését is elő kívánják mozdítani a III. európai regionális konferencián, amelyet 1981 májusában Budapesten rendeznek.